

Isät puhuvat

Teksti: Anna Pihlajaniemi
Kuvat: Heidi Leppäniemi

Erkki Luokkasella on Kolumbiasta adoptoidut pojat Antti, 11, ja Alekski, 8. Ilja Hakala keräilee hakureita lähetettäväksi Thaimaahan. Odottava adoptioisä tapasi konkarin, ja miehet juttelivat niin lapsista, jalkapallosta kuin rasismistakin.

Odotuksesta ja ajan kulumisesta

Ilja: Kotiselvityksemme valmistui vähän aikaa sitten ja odotamme parhaillaan adoptiolupaa. Lautakunnassa on kuulemma ruuhkaa, mutta tässä vaiheessa en stressaa. Ei ole merkitystä, kestääkö odotus kuukauden laskeskeltua kauemmin vai ei. Olo on aika rauhallinen.

Erkki: Tuo on oikea asenne. Odotusaika on joka tapauksessa pitkä, eikä se hermoilemalla lyhene. Meillä Antin adoptioprosessi kesti kolme-neljä vuotta ja Aleksin kanssa meni suunnilleen yhtä pitkään. Molemmat saapuivat meille vauvaikäisinä. Suunnittelimme ensin

Ilja

kotimaan adoptiota, mutta tilanne, jossa lapsen saamista ei voitu luvata, tuntui raskaalta. Emme voineet olla varmoja, tulisiko lapsi viiden vai kahdeksan vuoden kuluttua - vai saisimmeko häntä koskaan.

Ilja: Mekin pohdimme alussa kotimaisen adoption vaihtoehtoa. Jotenkin Thaimaa kuitenkin tuntui lopulta eniten omalta jutulta.

Erkki: Odotusaikana meistä oli vaikeinta se, että Kolumbian kontakti toimi todella hitaasti. Tuntui rassaavalta, kun ei tiennyt yhtään, missä mennään.

Ilja: Olen huomannut, että kun prosessiin pääsee kunnolla sisälle, päivien

laskeminen ei enää tunnu tärkeimmältä. Pystyn aika hyvin elämään tavallista arkea: käyn töissä, tapaan kavereita ja muuta. Ne pienet hetket, jolloin pysähtyy miettimään, kuinka kauan tässä vielä kestää, ovat ahdistavimpia. Mutta ne menevät aina ohi.

Erkki: Olisi tärkeää, että kontaktimaat toimisivat ja lasten tulemisen voisi ennakoida edes suurin piirtein. Epätietoisuus on kaikkein pahinta.

Hakumatkan kiemuroista

Ilja: Millaista hakumatkalla oli? Kyseessä ei varmaankaan ollut mikään loma-reissu?

Erkki: Ensimmäisellä kerralla kaikki oli uutta ja suurin osa energiasta kului huolehtiessa, että asiat rullaavat eteenpäin. Toisella tiesi jo osittain, kuinka kaikki sujuu ja pystyi luottamaan itseensä enemmän. Pidin aika tunnontarkasti matkapäiväkirjaa. Kun tuttavaperheemme lähti myöhemmin hakemaan omaa lastaan samasta paikasta, heidän ei tarvinnut kuin lukea muistiinpanoistani, mitä seuraavaksi tapahtuu!

Erkki: Hotellissa asuminen on pidemmän päälle aika kyllästyttävää. Kannattaa tehdä mahdollisuuksien mukaan retkiä ja tutustua muutenkin ympäristöön. Kumma kyllä ne tietyt rutiinit tulevat tutuiksi hotellielämässäkin.

Ilja: Varmasti aika pitkälle edetään lapsen ehdoilla: tuntuuko hänestä turvallisemmalta olla kolmestaan hotellihuoneessa vai lähdetäänkö heti ulos syömään pitsaa.

Erkki: Sellaista tutustumistahan se alku on, puolin ja toisin. Meidän pojat olivat niin helppoja, että pääsimme näkemään elämää hotellin ulkopuolellakin. Rapsimme paljon kuvia ja kuvasimme videoita, niitä Antti ja Alekski katselevat mielellään nykyäänkin. Varsinkin videoista välittyy hienosti paikallinen ilmapiiri: kannattaa nauhoittaa sellaistaakin, mikä sillä hetkellä ehkä tuntuu mitättömältä.

Lapsen saamisesta

Ilja: Miltä tuntui saada pojat ensimmäis-

tä kertaa syliin?

Erkki: Olihan se liikuttava hetki. Molempien ensitapaaminen sujui saman kaavan mukaan. Menimme lastenkotiin ja allekirjoitimme viralliset paperit. Kummankin lapsen äiti oli kirjoittanut pojilleen kirjeen, jonka lastenkodin johtaja luki ääneen. Sitten meille kerrottiin perusasioita lastenhoidosta. Tunnin kestäneen puheen jälkeen se tapahtui: lapsi haettiin takahuoneesta.

Ilja: Oliko vaikea odottaa pitkän monologin päättymistä, kun tiesi, että sen jälkeen näkee ensimmäistä kertaa lapsensa?

Erkki: Oli tietysti. Yritin kuitenkin

Erkki

kuunnella mahdollisimman tarkkaan kaiken ja lisäksi videoin puheen. Jälkeenpäin olen iloinen tästä: se auttaa muistamaan, niin tunteikkaassa tilanteessa on mahdotonta painaa kaikkea mieleensä. Filmiä ja digikameran muistia ei kannata säästellä.

Ilja: Olivatko lapset sellaisia kuin olit mielessäsi kuvitellut?

Erkki: Meillä ei etukäteen ollut lapsista muuta kuin suttuiset, faksatut valokuvat ja hyvin vähän tietoa. Kyllä he silti alusta alkaen omilta tuntuivat. Sekä Antti että Alekski oli syötetty niin hyvin, että käärot nukkuivat sikeästi maito suupielestä valuen. Luovutustilanne oli muutenkin

rauhallinen. Tuntui hyvältä, että saimme tutustua toisiimme vailla turhaa hoput- telua.

Arjesta ja elämänmuutoksesta

Ilja: Millaista elämä oli alkuvaiheessa, kun saavuitte kotiin Antin kanssa?

Erkki: Olimme koko perhe aivan poiki aikaerosta ja jännityksestä. Oli juhan- nusaatto, kaupunki oli aivan hiljainen. Poika nukkui ja vanhemmat nukkuivat. Arjen pienet ongelmat astuivat kuvioi- hin saman tien: mistä löytää laktoosi- tonta Tuttelia, kun kaikki kaupat ovat kiinni?

Ilja: On varmasti hauska päästä heti kiinni tavalliseen lapsiperheen elämään. Siinä tilanteessa ei voi paljon jäädä ih- mettelemään, että tässä se meidän ihana poika nyt on, vaan heti pitää toimia.

Erkki: Totta. Pienen lapsen kanssa elä- minen on aika vaativaa: muksu ilmoittaa kyllä heti nälästään tai märästä vaipas- taan. Hyppäys kahden aikuisen perhees- tä lapsiperheeksi on suuri ja yllättävä.

Ilja: Kuinka kauan sinun oli mahdollista olla kotona, kun pojat olivat tulleet?

Erkki: Kesälomat siinä pystyi pitämään, sitten piti mennä töihin. Jälkeenpäin olen harmitellut, ettei ollut taloudellista mahdollisuutta olla lasten kanssa enem- pään. Onneksi etuisuudet ovat nykyään ainakin osittain parantuneet.

Ilja: Minäkin olen ajatellut, että olisin kotona niin paljon ja pitkään kuin se suinkin on mahdollista. Lapset ovat lap- sia vain vähän aikaa.

Erkki: Aluksi arki on niin sekavaa, että sitä kaaosta jakamaan kaivattaisiin eh- dottomasti kaksi aikuista. Omasta jak- samisesta kannattaa pitää huolta ja ihan

tietoisesti esimerkiksi jakaa lastenhoito- vuoroja, jotta lepäämisellekin jää aikaa.

Jalkapallosta ja harrastuksista

Erkki: Arki kahden vilkkaan pojan kans- sa on aika hektistä. Harrastuksia riittää salibandysta musiikkiopistoon. Molem- mat pelaavat innokkaasti jalkapalloa. Tänä vuonna joukkueet osallistuivat Hesa Cupiin ja pärjäisivät ihan hyvin.

Ilja: Miten moista rumbaa mahtaa jak- saa sitten tulevaisuudessa! Olen 35-vuo- tias ja minulla on ehkä puoli harrastusta, mutta silti vaikeuksia pitää kiinni siitä ainoasta...

Erkki: Kuskaaminen siinä taitaa olla hankalin puoli. Heti kun tulen töistä, pitää jälleen hypätä auton rattiin. Vaikka hyvähän se on, että pojat jaksavat har- rastaa. Jos he alkavat väsyä, niin sitten hidastetaan tahtia.

Ilja: Noin meilläkin on suunniteltu. Lapsi saa harrastaa niin kauan kuin se on hänestä hauskaa. En tahtoisi muut- tua jääkiekkokentän laidalla fanaattisesti ärjyväksi isäksi.

Erkki: Joukkueharrastuksia voin kyllä suositella kaikille, siinä pääsee hyvin sisäl- le kaveriporukoihin ja osaksi ryhmää. Antti ja Aleksis ovat koko ikänsä olleet mukana kaikenlaisessa yhteistoiminnas- sa ja sen kyllä huomaa: kun kävelemme näillä nurkilla, vastaantulevista lapsista melkein jokainen tuntuu olevan heille tuttu.

Tuttavista ja tukiverkostosta

Ilja: Onko teillä paljon adoption kautta tulleita tuttuja tai ystäviä?

Erkki: Lähipiirissämme on parikin per- hettä, joissa on suunnilleen saman ikäi- siä Kolumbiasta adoptoituja lapsia. Hei- dän kanssaan pidämme yhteyttä, mutta järjestettyihin adoptiolasten tapaamisiin meidän pojat eivät enää innostu lähte- mään.

Ilja: Jotenkin tuntuisikin vähän höl- möltä, että lapsia vietäisiin puolipakolla tilaisuuksiin, jotka heitä eivät juuri siinä elämänvaiheessa innosta. Eihän pelkkä adoptiotausta voi olla ystävyystymisen perusta. Ipanoidenkin pitäisi vähän saa- da päättää, missä seurassa he liikkuvat.

Erkki: Toisaalta toissakesänä Antti oli Interpedian järjestämällä viikon mit- taisella leirillä ja viihtyi siellä valtavan hyvin. Kun poika tuli kotiin, hän tuntui kypsyneen ja itsenäistyneen hujaukses- sa valtavasti. Tänä vuonna futistouhut sattuivat leirin kanssa samaan aikaan, harmi kyllä.

Ilja: On ehdottoman hyvä, jos ympärillä on ystäväpariskuntia, joilla on adoptio- lapsia. Jo odotusvaiheessa tuntuu, että heidän kanssaan on helpompi puhua samaa kieltä, kun puhutaan adoptiosta. Jos adoptio on aivan vieras asia, en voi koskaan olla varma, ymmärtääkö toi- nen, mitä haluan sanoa.

Juurista ja rasismista

Erkki: Itse en huomaa tai ajattele, että pojat olisivat jotenkin eri näköisiä kuin valtaväestö. Värisokeus iskee yllättävän nopeasti myös lähipiiriin. Kun Antti oli päiväkodissa, hän piirsi oman kuvansa ja väritti sen ruskealla. Pikkutyttö tuli sit- ten viereen ihmettelemään, miksi poika oli sotkenut nätin piirustuksen. Hoitaja oli naurahtanut, että "Anttihan on rus- kea", johon tyttö oli hämmästyneenä tokaissut: "ai, no niinpäs onkin!".

Erkki: Sen olen toisaalta huomannut, että kun Kolumbiassa kuljimme lasten kanssa, ihmiset olivat kiinnostuneita ja tulivat juttelemaan. Kun saavuimme Suomeen, ihmiset olivat edelleen kiin- nostuneita tummaihoisten lasten ja vaaleiden vanhempien yhdistelmästä, mutta tyytyivät jutteleminen sijasta tui- jottamaan.

Ilja: Ovatko ihmisten reaktiot mielestä- si muuttuneet vuosien kuluessa?

Erkki: Vaikea sanoa... Ehkä huomion kohteeksi joutuminen on vähentynyt, onhan katukuva paljon värikkäämpi kuin aikaisemmin. Tai sitten ihmisten katseisiin on vain tottunut. Alussa tun- tui todella oudolta: aikaisemmin kukaan ei ollut kiinnittänyt huomiota tavallisen näköiseen suomalaiseen mieheen, mut- ta lapsen kanssa liikkua tuntui, että kaikki kääntyivät katsomaan.

Ilja: Kuinka paljon Kolumbia näkyy ar- jessanne nykyään?

Erkki: Ei juurikaan. Joitakin tauluja ja muistoesineitä on esillä. Olen myös ker- tonut pojille heidän synnyinmaastaan, mutta juuri nyt asia ei tunnu kiinnosta- van heitä kovinkaan paljon.

Ilja: Tässä elämäntilanteessa mielessäni ei päällimmäisenä ole pelko, että lasta mahdollisesti kiusataan hänen taustansa vuoksi, vaikka sitäkin on tietysti tullut ajateltua. Juuri nyt odotukset ja aja- tukset ovat aika arkipäiväisiä: millaiset verhot ripustetaan lastenhuoneeseen, mikä päivähoitopaikka olisi paras...

Erkki: Näitä juttuja ehtii vielä mieltiä moneen kertaan – isoja ja pieniä!

